

politiiske og andre Forsamlinger, og jeg beder stadig fastholdt, hvem det er, der skal fortolke disse Bestemmelser, og at det endog saa kan blive en Korporal, f. Ex. naar han er detacheret med nogle faa Mand. Det Møde, som i Begyndelsen af Maaneden fandt Sted paa Nørrefælled, kan det kaldes en „politiisk“ Forsamling, eller var det maaske snarere en „social“? Endvidere er der i Paragrafen, som den nu er affattet, men som Krigsministeren ikke ønsker den, Tale om et „særligt Forbud“, og jeg spørger da, hvad der menes med „særligt Forbud“? Gælder det Forsamlinger af en vis Slags eller visse navngivne Forsamlinger? — ganske enkelte Foreninger og Forsamlinger? — eller gælder det hvert enkelt Møde, hvert enkelt Tilfælde? Ja, der er vistnok meget Mere endnu, som kunde give Anledning til Tvivl med Hensyn til denne efter min Mening meget særlige Paragraf, særlig, fordi den kan bruges saa vilkaarligt. Meningen dermed forstaar jeg godt, at man ønsker, at Krigsmænd ikke skulle komme for stærkt ind i det politiske Liv; men er det virkelig muligt at holde dem ude fra det? Vil man være konsekvent, saa maa man heller ikke tillade dem at læse Blade, saa maa man indføre Censur paa en Maade, saa maa de nyies med det døde Ord, siden de ikke kunne faae det levende. Jeg tror, at der er meget mindre Fare ved at tillade dem indenfor visse Grændser, som affikkes dem fra oven, af Krigsbestyrelsen, at være tilstede ved Møder uden at tage Ordet. Det skulde jeg ikke have Noget imod, men saa kommer man strax ind paa disse nærmere Bestemmelser, som skulde have været givne her. Jeg tror, at man langt bedre undgaar Ensidighed ved at være tilstede i Møder, hvor der forhandles, og hvor der ansøres Grunde for og imod, end ved stadig at læse de samme Blade. Kunde man endda fikke sig, at de Militære læste kun de samme Blade, saa at de kunde faae ens politisk Opfattelse, saa kunde man nok komme ud af det, men det er jo umuligt. Jeg tror, at ikke alene Ensidighed vil følge af disse Bestemmelser, men at ogsaa megen Sykkeli vil blive Følgen deraf, og jeg tror endvidere, at det ogsaa kan have en skadelig Indflydelse paa Tilgangen til Hæren, idet en Paragraf, der kan foranledige en saadan Vilkaarlighed som denne, er der Mange, som frygte for at underkaste sig. Jeg har derfor stillet et Par Endringsforslag til § 161, som ikke vare opstillede til 2den Behandling, hvori det er udtrykt, at jeg naturligvis ønsker, at Grundlovens § 94 skal udføres, men hvorefter Udførelsen skal opfattes. Dog har jeg ikke redigeret det saaledes, at Paragrafen skal gælde, indtil der udkommer en Lov, der ordner disse Indskrænkninger; thi saa anlager jeg, at man vilde komme til at vente meget længe, thi saa vilde der ikke være noget Tryk; jeg har opfattet Paragrafen, som den efter min Mening virkelig maa, saaledes, at den

under visse Omstændigheder kan blive et aandeligt Torturmiddel. Der maa lægges et Tryk paa de Vedkommende, og jeg har derfor stillet Endringsforslaget saaledes, at det bliver fastsat, at Bestemmelserne i § 161 kun skulle træde i Kraft under visse Lidsomstændigheder, nemlig under urolige, indre eller ydre Lidsomstændigheder, og hvilke disse ere, maa det overlades til Krigsbestyrelsen at bestemme. Det kunde være, at der f. Ex. udbrød Revolution eller revolutionære Bevægelser i Nærheden af Grændsen, og at de Afdelinger, som saa der, kunde være saa udsatte, at man derfor burde sætte Bestemmelserne i Kraft for denne Del af Krigsmagten; men det kunde ogsaa være, at hele Landet var i en saadan Tilstand, at det kunde være nødvendigt at sætte den i Kraft for hele Krigsmagten. — Endringsforslaget under Nr. 111 tilsigter, at en saadan Befaling, naar den engang er udgaaet, da ikke kan blive ved at gælde i ubestemt Tid, men tværtimod skal være indskrænket til at gælde for en Maaned ad Gangen, og Affattelsen af dette Forslag under Nr. 111 er, kan jeg sige, skaaet over samme Læst som Slutningen af § 59, der iøvrigt angaar en helt anden Sag. Men jeg skal indrømme, at jeg lægger slet ikke saa megen Vægt paa disse Endringsforslag under Nr. 108 og 111 som paa, at Paragrafen kommer til at udgaa, og det skulde glæde mig meget, om den høitærede Minister og ogsaa mange Andre nu havde forstaaet mig bedre, end jeg veed, at de have forstaaet mig sidste Gang, idet de have ment, at jeg ikke vilde, at der skulde ske Indskrænkninger i Krigsmænds Forenings- og Forsamlingsret, medens min Mening kun er, at det er et Spørgsmaal, som vilde blive meget uheldigt ordnet ved denne Leilighed, og hvis Ordning derfor heller maatte opfattes. Det kunde jo ske i næste Samling ved en særlig Lov. Havde derimod dette Forhold allerede været ordnet ved Lov, vilde det have været rigtigt nu at medtage det her. — Dernæst skal jeg kun ganske kort omtale endnu to Endringsforslag. Det ene er stillet til § 182. Der findes i denne Paragraf Udtrykket „Standsare“; men det tror jeg, at det høie Thing vist maa være fuldkommen paa det Rene med, naar man først er bleven gjort opmærksom derpaa, at den Standsadskillelse, vi havde før 1849, ikke skal holdes vedlige. Standeriden maa være forbi. Der kan muligens i social Henseende være Standsforskjelligheder, men vi skulle søge saa vidt som muligt at ophæve Standerne, for at komme til at udgjøre et eneste Folk, og jeg kan ikke være enig med den erede Ordfører, der var saa god at sige sin Mening om Forslaget under Nr. 135 forud, naar han mente, at man ikke kunde rette Udtrykket „Standsare“ til „Tre som hæderlig dansk Krigsmænd“. Der var nemlig Tale om Officerer, sagde han, og en Officer kunde gjøre sig skyldig i Noget, som ikke kunde taales af